

Toimintaohje keuhkokuvasculonasta neuvolaan koskien tuberkuloosiseulonnan kohderyhmään kuuluvaa synnyttäjää

Tuberkuloosiseulonnan perusteet

Tuberkuloosiin sairastuminen raskauden aikana on huomattava terveydellinen uhka äidin, sikiön ja perheen kannalta. Sikiön tai vastasyntyneen kuolemanriski on kuusinkertainen ja ennenaikaisen synnytyksen ja sikiön alipainaisuuden riski on kaksinkertainen hoitamattomassa raskauden aikaisessa tuberkuloosissa. Sikiön sairastuminen sikiökauden aikana tuberkuloosiin on harvinaista, mutta vastasyntynyt on erittäin suurella riskillä saada tartunta äidiltä ja sairastua vakavaan tuberkuloosiin synnytyksen jälkeen.

Synnytyksen aikana diagnosoimaton keuhkotuberkuloosi aiheuttaa tartuntariskin synnytyssairaalassa muille synnyttäjille, vastasyntyneille ja työntekijöille synnytyssalissa sekä vierihoito-osastolla [Valtakunnallinen tuberkuloosiohjelma 2020](#), [THL:n äitiysneuvolaoppaassa](#) ja [THL:n ohjeessa keuhkotuberkuloosin varhaisesta toteamisesta](#) THL:n (ohjaus 18/2017) suositellaan korkean tai erittäin korkean tuberkuloosi-ilmaantuvuuden maista Suomeen tulleiden synnyttäjien seulontakeuhkokuvausta ennen synnytystä. Seulontakuvauksella pyritään keuhkotuberkuloosin varhaiseen toteamiseen ja siten äidin ja sikiön sekä koko perheen terveyden parantamiseen sekä tartunnan torjuntaan synnytyssairaalassa.

Seulontakeuhokuva otetaan ennen jokaista synnytystä.

Seulontakeuhkokuvan ottamisen kriteeri riippuu maahantuloosuudesta tai olosuhteista ennen maahantuloa:

- turvapaikanhakija tai pakolainen, ilmaantuvuusraja on $\geq 50/100\ 000$
- muu maahantulosy, ilmaantuvuusraja on $\geq 150/100\ 000$
- oleskelu pakolaisleirillä tai tulo konfliktialueelta (esim Syyria, Irak)

Keuhokuva on hyvä ja turvallinen keuhkotuberkuloosin toteamisen menetelmä. Seulontakeuhokuva otetaan raskauden viimeisen trimesterin aikana (etu- ja sivukuva) aina sikiö suojaten. Nykyaikaisen digitaalisen keuhkokuvausten säderasitus äidille vastaa säteilymäärää, jonka jokainen saa luonnollisesta taustasäteilystä noin viiden vuorokauden kuluessa (0,025 mSv). Sikiön säderasitus on tätäkin huomattavasti pienempi.

Äitiysneuvolassa terveydenhoitaja tarkistaa [THL:n maaluettelosta](#) ja äidin maahantuloosuudesta, kuuluuko äiti kohderyhmään, ja ohjaa hänet keuhkokuvaan viimeisen trimesterin aikana. Äitiyskorttiin tehdään merkintä keuhkokuvaan ottamisesta: THX tehty ja päivämäärä. Tarkistetaan, ovatko muut perheenjäsenet käyneet kertaalleen seulontakeuhkokuvaissa.

Terveydenhoitaja tarkistaa [THL:n maaluettelo](#) vastasyntyneen BCG-rokotuskriteerin, joka voi poiketa äidin seulontakeuhkokuvaan kriteeristä.